

dindersioyun.com

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ

FIKİH

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Neler Öğreneceğiz?

1. Ehliyet
2. Hüküm
3. Azimet ve Ruhsat
4. Fıkhi Hükümlerin Delilleri

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

**Mükellef olmak
için bireyde
bulunması
gereken şartlar
nelerdir?**

1. Ehliyet

- **Ehliyet;** insanın teklife muhâtap olması, hak ve sorumlulukları yüklenecek durumda olmasıdır.

Teklif

Ehliyet sahibi bir kimseye din tarafından yöneltilen emir ve yasaklardır.

Mükellef

Bu tekliflerden sorumlu olan kişilere denir.

Mükellef olan kimse ehliyet şartını taşıdığı için kendisine yöneltilen dinî yükümlülüklerden sorumludur.

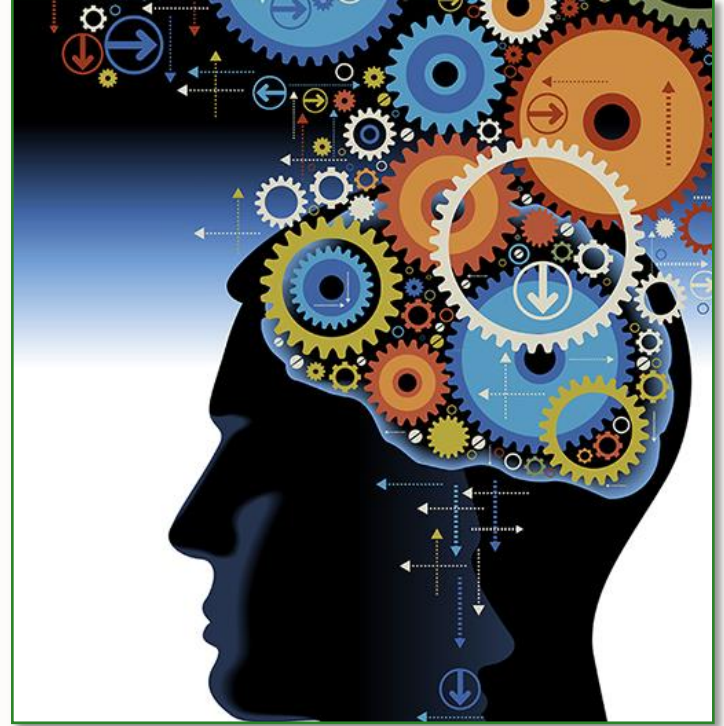
Kişinin mükellef olabilmesi için kendisine teklif edilen yükümlülüğü yapabilecek güçte olması ve onu kendi iradesiyle yapması gerekir.

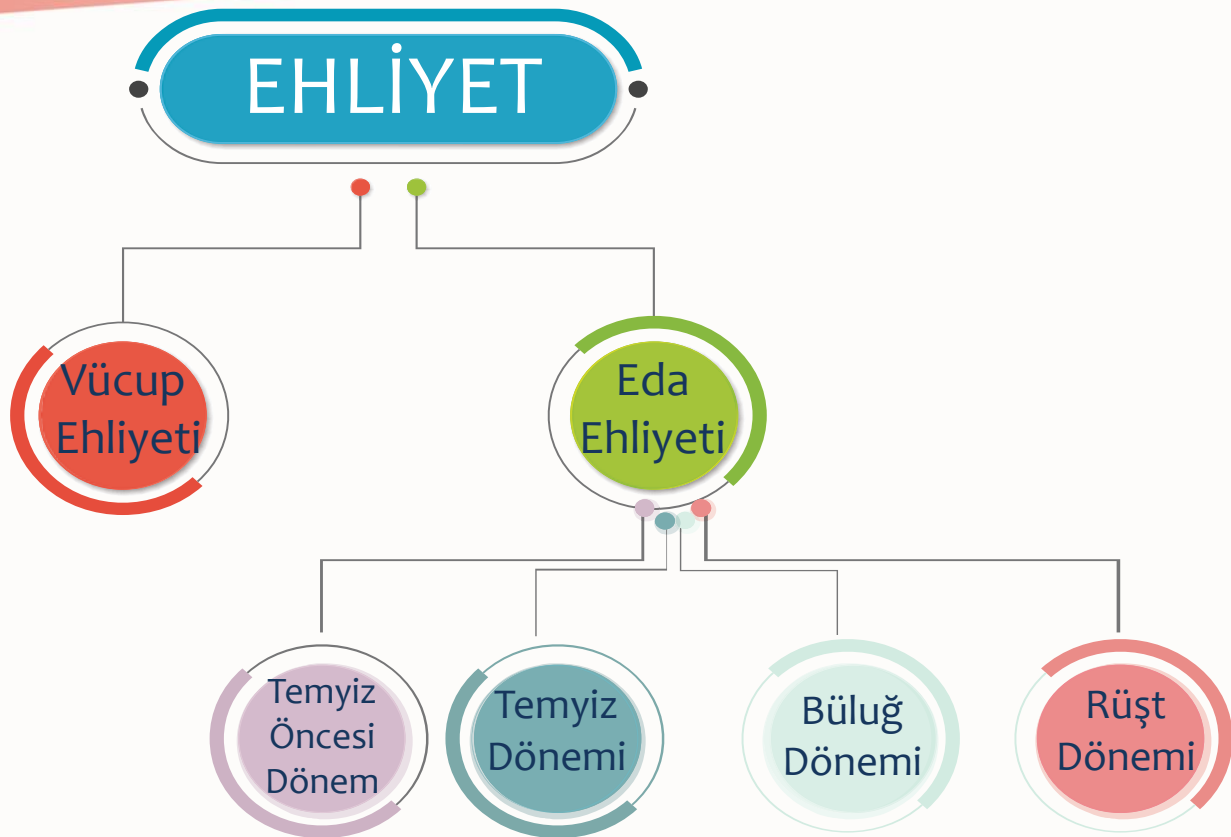
Kişinin mükellef olması için kendisine teklif edilen şeyi bilmesi gerekir.

1.1. Ehliyetin Şartları

- Ehliyetin temel şartı akıldır.
- Akıl olmadan insanın mükellef olması mümkün değildir.
- İnsan; buluş çağına ulaştığında iyi ve kötüyü ayırt edebilme gücüne sahipse dinin ve hukukun emir ve yasaklarından sorumlu olmaya başlar.

Vücup Ehliyeti

- İnsanların bir takım haklara sahip olabilmesi ve onlardan yararlanabilecek durumda olmasıdır.
- Buna hak ehliyeti de denir.
- Böyle bir ehliyet için insanın hayatta olması yeterlidir.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Biliyor musunuz?

- Çocuğun vücut ehliyeti anne karnında iken başlar ve doğumu ile tamamlanır.

Eda Ehliyeti

- İnsanın sahip olduğu hakları kullanabilecek durumda olmasıdır.
- Buna fiil ehliyeti de denir.
- Eda ehliyeti için kişinin temyiz gücüne sahip olması gerekir.
- Temyiz gücü, akıl ile oluşur.
- Büluğdan önceki temyiz gücü bazı mükellefiyetler ve haklar bakımından eksik sayılır.

Yedi yaşının altındaki çocuklar ve akıl hastaları, temyizden yoksun yani gayri mümeyyiz kabul edilir. Bunların vücut ehliyeti tam olsa da eda ehliyetleri yoktur.

Dinin emir ve yasaklarından sorumlu olabilmek için tam eda ehliyeti gerekir. Bu ise ancak bülüğ çağına girdikten sonra olur.

Temyiz
Öncesi
Dönem

Temyiz
Dönemi

Bülüğ
Dönemi

Rüşt
Dönemi

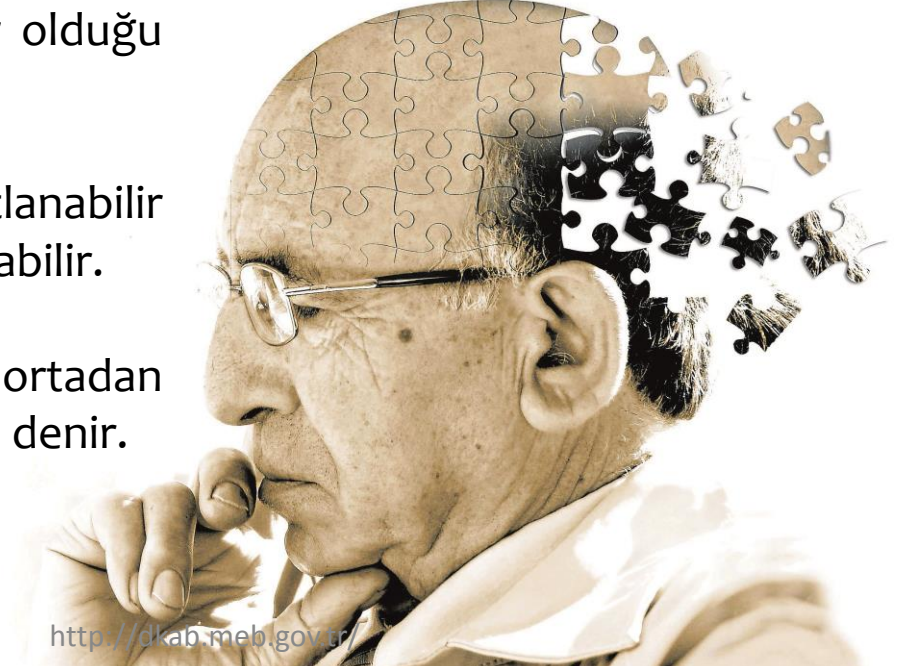
Yedi yaşından bülüğ dönemine kadarki zamanı kapsar. Bu dönemde bazı mükellefiyetler ve haklar bakımından çocuk eksik sayılır.

Hukuki ehliyete sahip olmak için reşit olmak gerekir. Rüşt çağına ulaşanlar, kendi iradeleri ile hak elde edebilir. İşledikleri bir suçtan dolayı bedenî ve maddi olarak sorumlu olurlar.

1.2. Ehliyeti Kısıtlayan Durumlar

- Vücup ehliyeti, kişi hayatta ve hür olduğu sürece devam eder.
- Eda ehliyeti bazı durumlarda kısıtlanabilir ve bazen de tamamen ortadan kalkabilir.
- Eda ehliyetini kısıtlayan veya ortadan kaldıran durumlara **ehliyet arızaları** denir.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Ehliyet Arızaları

Semavi Arızalar

Meydana gelmesi insanın iradesi dışında olan arızalardır.

Çocukluk, akıl hastalığı, uyku, bayılma, unutma, bunalım gibi durumlar buna örnektir.

Müktesep Arızalar

Meydana gelmesinde insanın kendi iradesi ve fiili olan arızalardır.

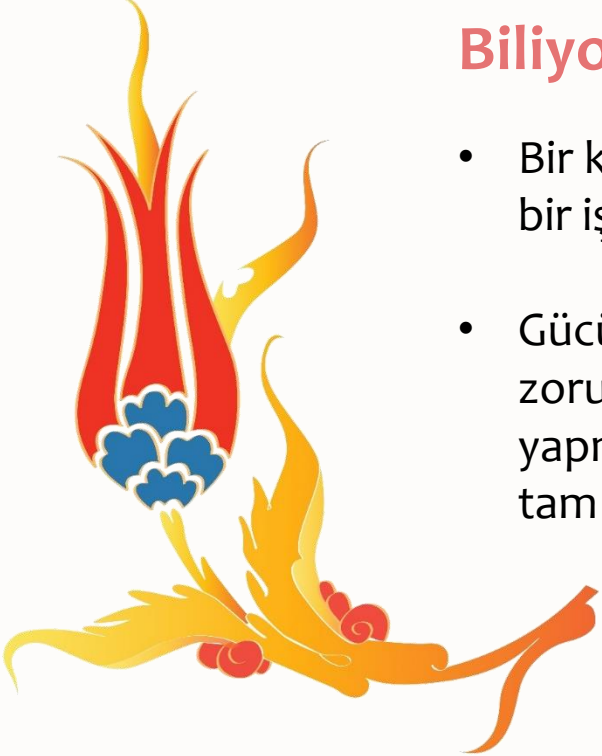
Sarhoşluk, bilgisizlik, savurganlık, hata gibi durumlar buna örnektir.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Biliyor musunuz?

- Bir kimsenin kendi iradesi ile yapmayı tercih etmeyeceği bir işi gerçekleştirmesi için zorlanmasına **ikrah** denir.
- Gücü yettiği kadar kendisini savunmasına rağmen silah zoru vb. şekilde baskı altında kalarak istemediği bir işi yapmak zorunda bırakılmış kimse, Allah (c.c.) katında tam olarak sorumlu tutulmaz.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

**Herhangi bir
konuda karar
verirken
nelere dikkat
edersiniz?**

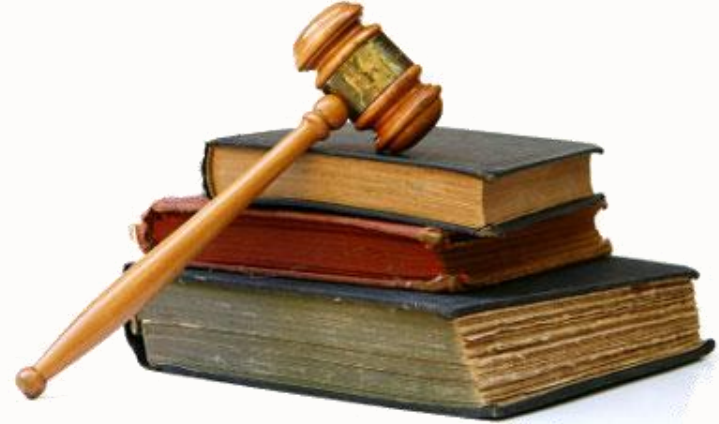

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2. Hüküm

- Bir şeyin iyice araştırılıp soruşturulmasından sonra verilen karara **hüküm** denir.
- Fıkıh terimi olarak hüküm, mükelleflerin fillerine bağlanan dinî vasıftır.
- Allah'ın (c.c.) ve Peygamberimizin emir, yasak ve serbest bırakma gibi konulardaki prensiplerinin tümüne denir.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

3. ÜNİTE / FIKHİ HÜKÜMLER VE KAYNAKLARI

- Fikhi hükümleri koyan Yüce Allah ve Peygamberidir.
- Her ikisine de Şâri yani kanun koyucu denir.
- Yüce Allah'ın koyduğu hükümleri, Peygamberimiz insanlara iletir, açıklar ve uygulayarak gösterir.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Teklifi Hükümler

Vad'i Hükümler

İki hükmün arasındaki bağa denir.

Örneğin kıraat namazın rüknüdür. Kıraat olmadan namaz geçerli olmaz.

Teklifî Hükümler

Kanun koyucunun mükelleften bir fiili yapmasını veya yapmamasını istemesi ya da onu yapıp yapmama arasında serbest bırakmasıdır.

Örneğin "... Allah alışverişi helal, faizi haram kıldı..." ayetidir. Serbest bırakma ve yasaklama hükmü beraber ifade edilmiştir.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Biliyor musunuz?

- İnsanların davranışları ile ilgili hükümlere **mükellefin fiilleri** veya **fıkhî hükümler** adı verilir.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Farz

- Şâri tarafından bağlayıcı ve kesin delil ile emredilen ve anlamında tereddüt bulunmayan hükümlerdir.
- Kesin delillere dayanır.
- Farzın yapılması kesin olarak gereklidir.
- Farzı terkeden cezayı hak etmiş olur.
- Farz olduğunu inkâr eden kimse dinden çıkar.
- Yapılması ibadet, terk edilmesi büyük günahtır.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

3. ÜNİTE / FIKHİ HÜKÜMLER VE KAYNAKLARI

FARZ

Farz-ı Ayn

Mükellef olan her Müslümanın bizzat kendisinin yerine getirmesi gerekli olan farzlardır.

Beş vakit namazın farzlarını kılmak ve Ramazan orucunu tutmak farz-ı ayndır.

Farz-ı Kifaye

Mükelleflerin hepsine emredilen fiillerdir. Müslümanların bir kısmı bunları yerine getirince diğerlerinden sorumluluk kalkar.

Cenaze namazı kılmak, şahitlik yapmak.

Vacip

- Allah veya Resulü tarafından yapılması kesin olarak istenilen ancak dayanağı farz kadar kesin olmayan hükümlerdir.
- Vacip hükmün mükellef tarafından yerine getirilmesi gerekir.
- Vacibin inkârı, kişiyi dinden çıkarmaz.

Fitir sadakası vermek, Kurban Bayramı'nda kurban kesmek buna örnektir.

Sünnet

- Peygamberimizin farz ve vacip kapsamı dışında kalan, tavsiye ve örnek olma niteliği taşıyan söz, fiil ve takrirlerinin genel adıdır.
- Yerine getirilirse sevap kazanılır.
- Yerine getirilmezse herhangi bir cezai yaptırım yoktur.

Sadaka vermek,
sünnet namazı
kılmak buna
örneklerdir.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

3. ÜNİTE / FIKHİ HÜKÜMLER VE KAYNAKLARI

SÜNNET

Müekked Sünnet

Farz ve vacip dışında Resulullah'ın devamlı olarak yaptığı ve zorunlu olmadığını göstermek için ara sıra terk ettiği fiillerdir.

Sabah, öğle ve akşam namazlarının sünnetleri kılmak buna örnektir.

Gayri Müekked Sünnet

Resulullah'ın bazen eda edip bazen terkettiği sünnetlerdir.

İkinci ve yatsı namazının ilk sünnetini kılmak buna örnektir.

Müstehap

- Peygamberimizin bazen işleyip bazen terk ettiği ve İslam âlimlerinin dinî bakımdan uygun ve güzel bulup yaptığı şeylere müstehap denir.
- İbadetlerin yapılışında farz, vacip ve sünnetlerin dışında kalan davranışlar müstehaptır.
- Müstehabın yapılmasında sevap vardır. Terkinde ise kınama yoktur.

Nafile namaz ve
nafile oruçların bir
kısmı buna
örnektir.

Mübah

- Mükellefin yapıp yapmamakta serbest olduğu fiillere mübah denir.
- Helal ve câiz kelimeleri de mübah anlamında kullanılır.

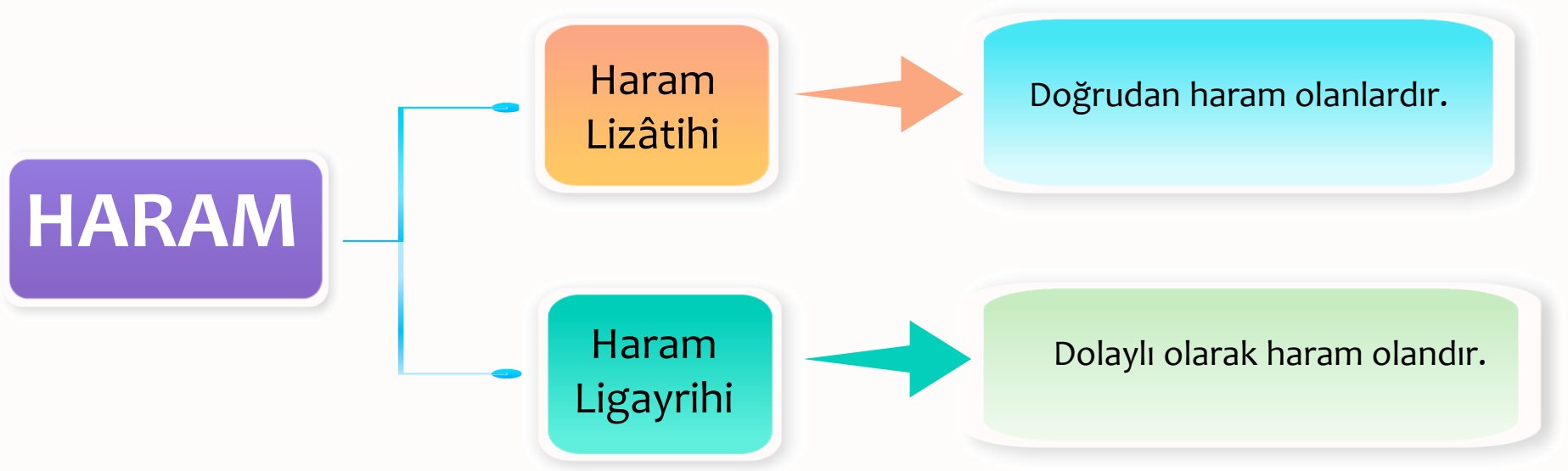
Yemek, içmek,
uyumak gibi
davranışlar buna
örnektir.

Haram

- Allah (c.c.) veya Resulü (s.a.v.) tarafından yapılması kesinlikle yasaklanan hükümlere denir.
- Bir fiilin haram niteliğinde olabilmesi için ayet ve sahih sünnet ile kesin ve bağlayıcı şekilde yasaklanması gerekir.
- Haramın terkedilmesi ibadet, işlenmesi ise büyük günahdır.
- Haramı inkâr eden kişi, dinden çıkar.

Adam öldürmek, zina yapmak, faiz yemek buna örnektir.

Mekruh

- Allah (c.c.) ve Resulü'nün (s.a.v.) hoş görmediği, zararlı fillere denir.
- Haram ve mekruh kavramları; yasaklanan, hoş karşılanmayan veya çirkin olan fiilleri ifade eder.
- Mekruh haram kadar kesin ve bağlayıcı değildir.

Vakti boşa geçirmek (Tenzihen mekruh), vacip olan bir şeyi terk etmek (Tahrimen mekruh) buna örnektir.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

MEKRUH

Tahrimen
Mekruh

Harama yakın mekruh demektir.
Tahrimen mekruhu işlemek
cezaı gerektirir. Fakat inkâr
eden dinden çıkmaz.

Tenzihen
Mekruh

Helale yakın mekruh demektir.
Tenzihen mekruhu işlemek,
cezaı ve kınanmayı
gerektirmez.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Müfsit

- Bir ibadeti bozan ve ya kısmen geçersiz kılan fiillere denir.
- İlmihâl kitaplarında müfsit yerine 'bozan şeyler' ifadesi kullanılmaktadır.

Namazı bozan durumlar, orucu bozan durumlar.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İslam dininin
ibadetlerde
sağladığı
kolaylıklar
nelerdir?

3. Azimet ve Ruhsat

- **Azimet**, ârızı (geçici) hallere bağlı olmaksızın başta konan asli hükümlere verilen addır.
- Bu hükümler, kişinin sıkıntı ve zorluk gibi geçici durumlara bağlı olmadan, normal şartlarda herkesin uymakla mükellef olduğu temel hükümlerdir.
- Azimet; farz, vacip, haram, mekruh, sünnet, müstehap ve mübah gibi bütün tekliî hükümleri içine alır.

“Örneğin
beş vakit namaz,
Ramazan orucu azimet
olarak farz kılınmış
bire hükümdür.”

- **Ruhsat**, Yüce Allah'ın kulların mazeretlerini ve onların ihtiyaçlarını dikkate alarak koyduğu geçici hükümlerdir.
- Azimet şeklindeki hükümleri yapmakta sıkıntı duyan mükellefi bu sıkıntıdan kurtarmak için konulan istisnalardır.
- Ruhsat verilen hususlarda insan, azimet veya ruhsata göre amel etmekte serbesttir.

“Örneğin hasta veya yolcuların oruç tutmayı ertelemelerine ruhsat verilmiştir.”

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

**Fıkhi bir hüküm
verilirken sizce
hangi kaynaklara
başvurulmalıdır?**

4. Fikhi Hükümlerin Delilleri

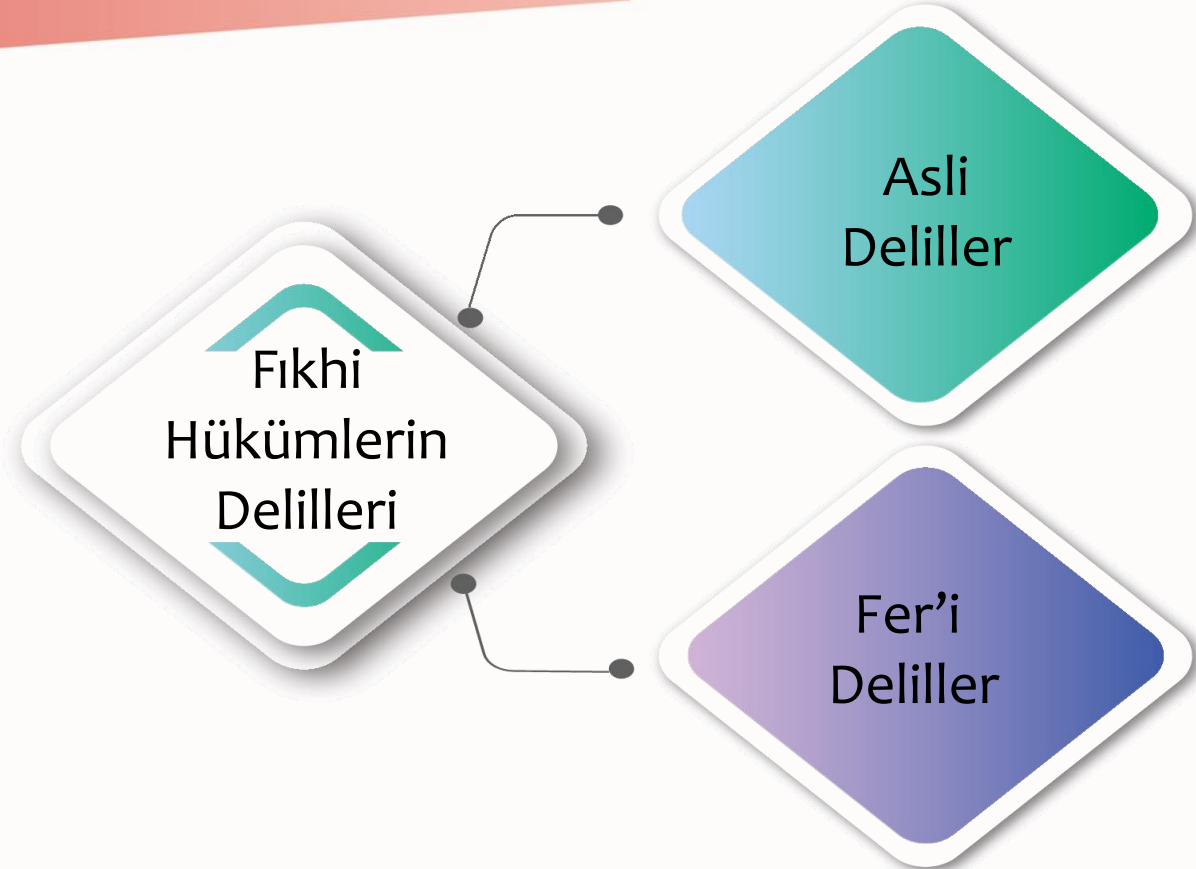
- Fikhi hükümlerin belirli ve meşru kaynaklara dayanır.
- Bu deliller asli ve fer'î olmak üzere iki kısma ayrılır.

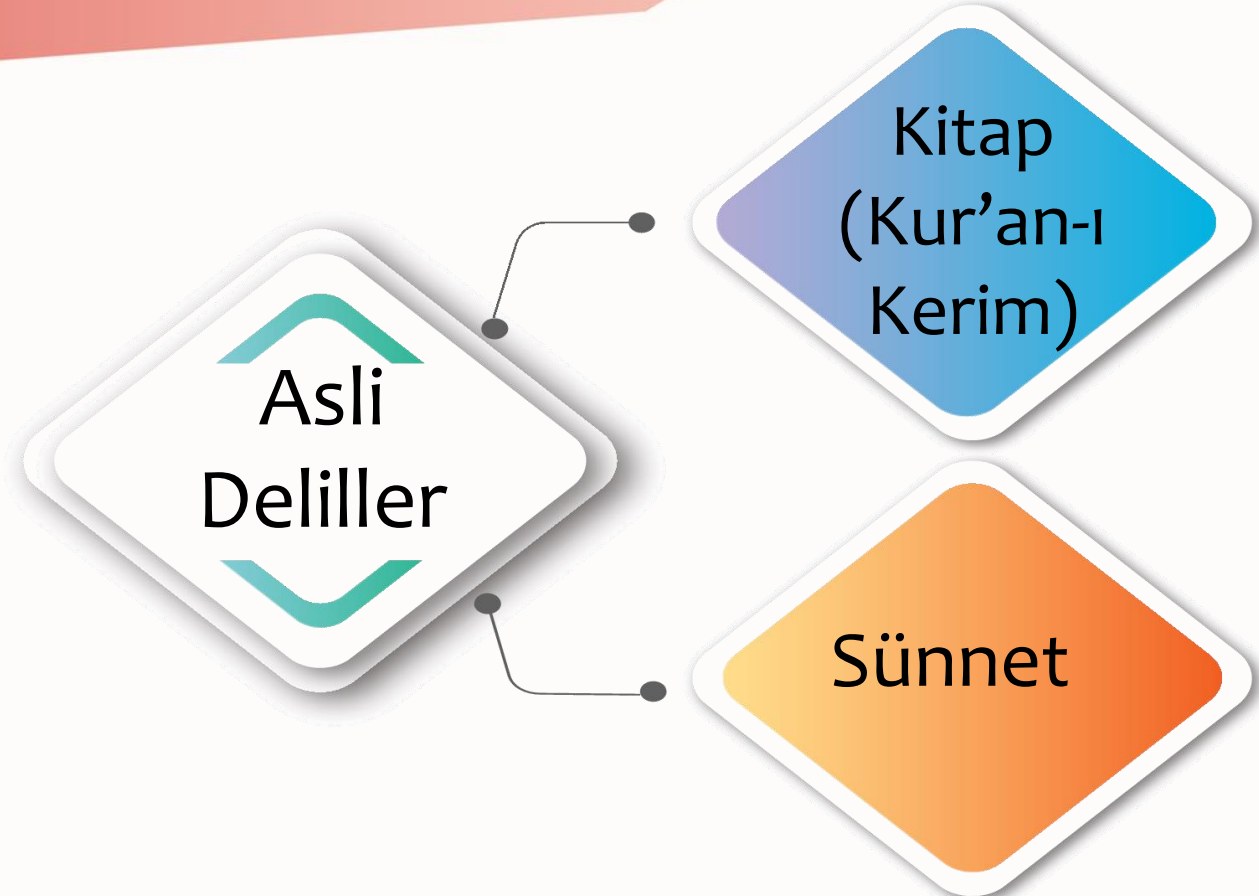
DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

3. ÜNİTE / FIKHİ HÜKÜMLER VE KAYNAKLARI

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

4.1. Asli Deliller

4.1.1. Kitap

- Bütün dinî ve fıkhi hükümlerin temel kaynağı Kur'an-ı Kerim'dir.
- Bütün kaynaklar, bir şekilde Kur'an'a bağlıdır ve Kur'an bütün delillerin aslıdır.

4.1.2. Sünnet

- Peygamberimizden Kur'an dışında nakledilen söz, fiil ve onaylarına sünnet denir.
- Peygamberimizin sözlü sünnetlerine **kavlî sünnet**, uygulama şeklinde olanlara **fiilî sünnet**, onaylama tarzında olanlara ise **takrirî sünnet** adı verilir.
- Resulullah'ın (s.a.v.) dini açıklama ve öğretme maksadıyla ortaya koyduğu bu sünnetler dinin ikinci temel kaynağıdır.

- Peygamberimizin bütün fiilleri dinde bağlayıcı ve dinî hükümleri açıklayıcı niteliğinde değildir.
- Bu yönüyle Resulullah'ın (s.a.v.) fiilleri üç kısma ayrılmıştır:

İnsan olarak yaptığı davranışlar

Yeme, içme gibi günlük davranışlarıdır.

Şahsına özel olan davranışlar

Sadece ona özgü olan davranışlardır. Dinen yapılması zorunlu değildir.

Peygamber olarak yaptığı davranışlar

Onun dini öğretmek ve örnek olmak için yaptığı fiillerdir. Bunlar, fıkhî hükümlerin kaynağıdır.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Biliyor musunuz?

- Hz. Muhammed'in (s.a.v) peygamber olarak yaptığı davranışları, fıkıh usulünde delil olarak tanımlanır.
- Bu davranışlar Resulullah'ın Kur'an'la birlikte miras bıraktığı sünnettir.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sünnetin kaynak olması için taşınması gereken özellikler

**Tebyin
Özelliği**

Sünnetin bazen Kur'an-ı Kerim'in manası kapalı hükümlerini açıklamasıdır.

**Teşri
Özelliği**

Sünnetin bazen müstakil olarak hüküm koymasısıdır.

**Tekid
Özelliği**

Sünnetin bazen Kur'an-ı Kerim'de yer alan bir hükmü tekrarlayarak pekiştirmesidir.

**Takyid-Tahsis
Özelliği**

Sünnetin bazen Kur'an'da yer alan genel hükümleri sınırlandırmasıdır.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

4.2. Fer'i Deliller

- Kur'an ve sünnet dışında ikinci derece kaynaklardan hüküm çıkarmak için kullanılan delillere **fer'i deliller** denir.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

4.2.1. İcma

- Peygamberimizin vefatından sonra müçtehidlerin dinî bir konunun hükmü hakkında görüş birliği içinde olmalarıdır.
- Fıkıhta önemli bir delildir.

İcmanın gerçekleşmesi için müçtehidlerin görüş birliği ettiği konunun dinî bir konu olması, görüş birliğinin Peygamberimizin vefatından sonra olması, görüş birliği edenlerin Müslüman ve müçtehit olması gerekir.

- İcma ikiye ayrılır:

İcmaya konu olan dinî meselede, müçtehidlerin açıkça ve teker teker görüşlerini ortaya koymalarına denir.

Sarih
İcma

Sükûti
İcma

Bir müçtehit, bir grup müçtehit tarafından verilmiş dinî hükümden haberdar olduğunda susup aksine bir görüş belirtmezse bu davranış, o müçtehidin ortaya çıkan icmayı dolaylı yönden onayladığı anlamına gelir. Buna sükûti icma denir.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Dinî bir mesele
üzerinde
icma ederken
Müçtehidlerin kitap,
sünnet veya kıyas gibi bir
delile dayanmaları gerekir.
Buna **icmanın dayanağı**
denir.

İcma,
bazen manası
açık ve kesin olan
ayetin anlamını pekiştirmek için
yapılır. Bazen de icma farklı
anlamalara gelebilecek bir ayetin
manasını sınırlandırarak
kesinleştirmek
için yapılır.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

4.2.2. Kıyas

- Kur'an, sünnet veya icmada hükmü bulunmayan meseleye, aralarındaki illet birliği sebebiyle bu kaynaklardan birinde yer alan meselenin hükmünü vermektir.

Örneğin, Kur'an ve hadislerde şarabın hükmü belirlendiği hâlde biranın hükmü belirlenmemiştir. Müçtehit biranın hükmünü belirleyebilmek için birayı şaraba kıyas etmektedir. Yapılan kıyaslama neticesinde sarhoşluk veren bütün alkollü maddeler haram sayılmıştır.

4.2.3. Sahabe Kavli

- Resulullah'ın (s.a.v.) ashabından nakledilen içtihadi görüş ve fıkhi fetvalardır.
- Dinin maksatlarını ve inceliklerini en iyi bilenler sahabilerdir. Bu yüzden verilen fıkhi hükümlerde sahabilerin görüşleri dikkate alınmalıdır.

Kitab, sünnet ve icmada hüküm bulunmadığı zaman Hanefi, Mâliki, Şâfiî, ve Hanbeli mezhebi fakihleri **“İleti akıl ile bilinemeyecek hükümlerde sahabe kavli, kesin hüccettir.”** demişlerdir.

4.2.4. İstihsan

- Müçtehidin özel bir delile veya sebebe dayanarak genel kuraldan ayrılıp özel bir hükmü tercih etmesidir.
- İstihsan yönteminde müçtehit, genel hükümden özel bir hükmü istisna etmektedir.

Örneğin unutarak yiyip içen kimsenin orucunun bozulmaması istihsan yoluyla sabittir. Genel kurala göre orucun bozulması gerekir. Ancak Peygamberimiz “Oruçlu iken unutarak yiyip içen kimse orucunu tamamlasın.” buyurmuştur. Ebû Hanîfe’nin “Bu hadis olmasaydı, kıyasa göre amel edip unutarak yiyip içenin orucunun bozulacağına hüküm verirdim.” dediği nakledilir.

4.2.5. Mesâlih-i Mürsele

- Sözlükte mesâlih-i mürsele, herhangi bir kayda bağlanmayan maslahatlar anlamına gelmektedir.
- Mesalih-i mürsele, insanlara bir yarar sağlayan veya onlardan bir zararı uzaklaştıran ancak geçerli olup olmadığına dair delil bulunmayan maslahatlardır.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

MASLAHATLAR

<https://dogm.meb.gov.tr/>

<http://dkab.meb.gov.tr/>

4.2.6. Örf

- Çoğunluğun veya bir toplumun benimseyip alışkanlık hâline getirdiği iyi ve faydalı şeylerdir.
- Dinî hükümlerin bir kısmında örf bir delil olarak kullanılmıştır.
- Hakkında nas olmayan birçok konuda örfe başvurulur.

Örneğin insanlar arasında yapılan sözleşmelerdeki belirsizliklerin açıklığa kavuşturulmasında, ücretlerin ve çalışma saatlerinin belirlenmesinde, kiralık evin masraflarının kime ait olduğunun belirlenmesinde, yeminlerin tespitinde, gerek toplumda ve gerekse aile içinde hak ve vazifelerin dağılımında örfe başvurulmaktadır.

4.2.7. Sedd-i Zerâi

- Kötülüğe giden yolların kapatılmasıdır.
- Bazı fiiller aslında yasak olmadıkları hâlde kötülüğe götürdüğü için yasaklanır.

Örneğin balık avlamak aslında helal bir eylemdir. Fakat balık neslinin tükenmesine sebep oluyorsa bazı mevsimlerde balık avı yasaklanabilir.

4.2.8. İstishâb

- Bir zamanda mevcut olan durumun değiştiğine dair delil bulunmadıkça hâlen varlığını koruduğuna hükmetmektir.
- Bir kişinin suçu ispat edilinceye kadar suçsuz olduğunun kabulü, kazanılmış haklarının korunması ve kesin olan bir şeyin şüphe ile ortadan kalkmayacağına hükmetmek, bu yöntem ile olmaktadır.

Örneğin kendisinden uzun süre haber alınamayan ve ölüp ölmediğine dair bilgi de bulunmayan kişinin kaybolmadan önce edindiği haklar korunur ve malı mirasçılara dağıtılmaz.

4.2.9. Şer'u Men Kablena

- “Bizden öncekilerin şeriatı/ şeriatları” anlamına gelen şer'u men kablena tabiri, Hz. Muhammed'den (s.a.v.) önceki peygamberlere gönderilen dinî hükümler anlamındadır.

Örneğin, ortak mülkiyete konu olan malın dönüşümlü olarak kullanılması (mühâyee) hakkında önceki ilâhî dinlerdeki bir uygulamaya Kur'an'da atıf yapılmıştır. Bu hükmün geçerliliğini koruduğu belirtilmemekle birlikte yürürlükten kaldırıldığına dair de bir açıklama yoktur. Bazı fakihlere göre bu atıf mühâyee'nin Müslümanlara da teşrî kılındığını gösterir.

Ünitemizi Değerlendirelim

1. Ehliyeti kısıtlayan durumlar nelerdir?
2. Fıkhi hükümlerden mekruh, mübah, haram ve müstehap nedir?
Örneklerle açıklayınız.
3. Azimet ve ruhsat ne demektir?
4. Asli deliller nelerdir?
5. Sedd-i Zerâî nedir? Örnek vererek açıklayınız.

Cevaplayalım

1. Ehliyet; insanın teklife muhatap olması, hak ve sorumlulukları yüklenecek durumda olmasıdır. Tekliflerden sorumlu olan kişilere mükellef denir. Bir kişinin mükellef olabilmesi için...

Bu parçanın aşağıdaki ifadelerden hangisiyle devam etmesi doğru olmaz?

- A) Teklif edilen şeyi bilmesi gerekir.
- B) Akıl sağlığının yerinde olması gerekir.
- C) Teklif edilen şeyi kendi iradesiyle yapması gerekir.
- D) Teklif edilen yükümlülüğü yapabilecek güçte olması gerekir.
- E) Dinin bütün emir ve yasaklarını araştırıp öğrenmesi gerekir.

2. Vücup ehliyeti, kişi hayatta ve hür olduğu sürece devam ederken eda ehliyeti bazı durumlarda kısıtlanabilir veya tamamen ortadan kalkabilir. Bu durumlara ehliyet arızaları denir. Ehliyet arızaları kişinin iradesi dışında olması veya olmaması açısından ikiye ayrılır.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisinin arıza nedeni diğerlerinden farklıdır?

- A) Akıl hastalığı
- B) Bayılma
- C) Bilgisizlik
- D) Bunalım
- E) Unutma

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

3. Allah ve Resulü'nün hoş görmediği zararlı fiillerdir. Yasaklanan, hoş karşılanmayan veya çirkin olan fiilleri ifade eder. Haram kadar kesin ve bağlayıcı değildir.

Hakkında bilgi verilen hüküm aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mübah
- B) Müfsit
- C) Mekruh
- D) Müstehap
- E) Müekked Sünnet

4.

- ---- hükmüne örnek: Vakti boşa geçirmek.
- ---- hükmüne örnek: Ramazan orucunu tutmak.
- ---- hükmüne örnek: Fıtır sadakası vermek.
- ---- hükmüne örnek: Faiz yemek.

Verilen örnekler eşleştirildiğinde aşağıdaki hükümlerden hangisi dışarıda kalır?

- A) Farz
- B) Haram
- C) Mekruh
- D) Müstehap
- E) Vacip

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

5. Müçtehidin özel bir delile veya sebebe dayanarak genel kuruldan ayrılıp özel bir hükmü tercih etmesidir. Bu yöntemde müçtehit genel bir hükümden özel bir hükmü istisna etmektedir. Örneğin bir şey yiyip içmek orucu bozarken unutarak bir şey yiyip içen bir kimsenin orucunun bozulmadığının hükmünün verilmesi bu yöntemle belirlenmiştir.

Hakkında bilgi verilen fer'i delil aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İstishâb
- B) İstihsan
- C) Seddi Zerâî
- D) Mesalih-i Mürsele
- E) Şer'u Men Kablena

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Hazırlayanlar

Furkan ÖZÜDOĞRU, Hatice Büşra PAKSOY, Dilek MENKÜÇ

Redaksiyon

Suna AKKURT

Tasarım ve Düzenleme

Hanife KOYUTÜRK